

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΛΑΣΙΚΩΝ & ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥΠΟΛΗ, 69 100 ΚΟΜΟΤΗΝΗ
Τηλ: 25310 - 39932

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΦΥΣΙΚΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»
ΤΕΡΜΑ ΠΑΤΡ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ & ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ
ΑΓ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 15341 ΑΤΤΙΚΗΣ
Τηλ: 210-6503448 - 3458
E-mail: specialedu@iit.demokritos.gr

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

Η παιγνιώδης μάθηση στη διαφοροποιημένη διδασκαλία σε τάξεις γενικής εκπαίδευσης.

Playful learning in differentiated teaching in general education classes.

της

Κυριαλάνη Παρασκευή Μαρίας

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται

στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τ.Ε.Φ-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο
Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

- 1 ος Επιβλέπων: Κορρέ Ειρήνη, Επίκουρη Καθηγήτρια ,Δ.Π.Θ.
- 2 ος Επιβλέπων: Λουκέρης Διονύσιος, Σύμβουλος Α΄ του Υπ. Παιδείας & Θρησκευμάτων
- 3 ος Επιβλέπων: Μαντάς Παναγιώτης, Σύμβουλος Α΄ του Υπ. Παιδείας & Θρησκευμάτων

Κομοτηνή/Αθήνα 2021

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το παιχνίδι αποτελεί ανάγκη του παιδιού και είναι μια πρωταρχική δραστηριότητα μέσα από την οποία εκδηλώνει τις ικανότητές του (Σκουμπουρδή & Καλαβάσης, 2007). Την ανάγκη αυτή του παιδιού για παιχνίδι μπορεί να αξιοποιήσει ο εκπαιδευτικός προκειμένου να διαφοροποιήσει την διδασκαλία του μέσω των εκπαιδευτικών παιχνιδιών προκειμένου να προσαρμοστεί στις ανάγκες του κάθε μαθητή και να αναπτύξει τις ικανότητες του. Τα τελευταία χρόνια όλο και περισσότεροι επιστήμονες υποστηρίζουν την αξία και την συμβολή των παιχνιδιών τόσο στην ολόπλευρη ανάπτυξη των παιδιών όσο και στην μαθησιακή τους πρόοδο (Σκουμπουρδή, 2015). Η παρούσα εργασία διερευνά σε ποιο βαθμό οι εκπαιδευτικοί αξιοποιούν ορισμένα είδη εκπαιδευτικού παιχνιδιού προκειμένου να διαφοροποιήσουν την διδασκαλία τους και σε ποια μαθήματα τα αξιοποιούν καθώς επίσης και την άποψή τους σχετικά με την συμβολή των εκπαιδευτικών παιχνιδιών στους τομείς ανάπτυξης. Η έρευνα κατέδειξε ότι η πλειοψηφία των υπηρετούντων εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση, είχαν σε ένα ποσοστό 62,4% επιμόρφωση στην διαφοροποιημένη διδασκαλία. Ένας σημαντικός αριθμός αυτών χρησιμοποιεί τα παιχνίδια για τη διαφοροποίηση της διδασκαλίας. Τα παιχνίδια χρησιμοποιούνται συνολικά, σε μεγαλύτερο ποσοστό στο μάθημα της γλώσσας, ακολουθούν τα μαθηματικά με μικρότερο ποσοστό και έπονται με ακόμη μικρότερο ποσοστό η μελέτη, η ιστορία, η φυσική αγωγή και η ευέλικτη ζώνη. Σε σχέση με την γλώσσα τα μαθηματικά χρησιμοποιούνται περισσότερο στα επιτραπέζια παιχνίδια, τα ηλεκτρονικά και τα παιχνίδια κίνησης. Όλα τα άλλα παιχνίδια χρησιμοποιούνται περισσότερο στο μάθημα της γλώσσας. Κατά την άποψη των εκπαιδευτικών η αξιοποίηση των παιχνιδιών κατά την διαφοροποιημένη διδασκαλία έχει ευεργετικά αποτελέσματα σε όλους σχεδόν τους τομείς ανάπτυξης. Το ποσοστό ανάπτυξης του κάθε τομέα εξαρτάται από το παιχνίδι που θα χρησιμοποιηθεί. Τέλος όλοι οι εκπαιδευτικοί έχουν θετική άποψη ως προς την αξιοποίηση των παιχνιδιών στην εκπαίδευση.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Αντωνιάδης, Α. (1994). *Το παιχνίδι*. Θεσσαλονίκη: university studio press.
- Αργυρόπουλος, Β. (2013). *Διαφοροποίηση και διαφοροποιημένη διδασκαλία: Θεωρητικό Υπόβαθρο και βασικές αρχές*. Στο Σ. Παντελιάδου και Δ. Φιλιππάτου (Επιμ.), *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Αυγητίδου, Σ. (2001). *Το Παιχνίδι. Σύγχρονες Ερευνητικές και Διδακτικές Προσεγγίσεις*. Αθήνα: Τυπωθήτω- Γιώργος Δαρδανός.
- Βαρέλη, Β. & Σκαναβή, Ε.(2019). *Εφαρμογή του Gamification στην Ειδική Αγωγή: Αξιοποίηση δημοφιλών επιτραπέζιων παιχνιδιών*. 9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, (σελ. 119-127). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Βαρέλη, Β. & Σκαναβή, Ε. (2019). *Εφαρμογή του Game Based Learning για τη διδασκαλία και εμπέδωση των Ομηρικών επών (Οδύσσεια) στην Ειδική Αγωγή*. 9^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, Τόμος 9 (σελ.110-118). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Βοσνιάδου, Σ. (2001). *Εισαγωγή στην ψυχολογία (πρώτος τόμος)*. Αθήνα: Gutenberg.
- Γκατζόγια, Δ., Ζάραγκας, Χ., Κούτρας, Β., & Κουτσούκη, Δ. (2018). *Η συμβολή του παιχνιδιού και της φυσικής δραστηριότητας στην κοινωνική ανάπτυξη παιδιών με διαταραχή αυτιστικού φάσματος. Έρευνα στην Εκπαίδευση*, Τόμος7 , τεύχος 1, (σελ.100-108). Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης στην Προσχολική Ηλικία, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.
- Γκόγκου Ε., Γκουντζιομήτρου Α., Θεοχάρη Γ. & Χαραλαμπίδου Ρ. (2018). *Το Θεατρικό Παιχνίδι στην Προσχολική Ηλικία*. Πτυχιακή εργασία, ΤΕΙ Ηπείρου. Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας Προσχολικής Αγωγής.
- Green, F. (1999). *Brain and learning research: Implications for meeting the needs of diverse learners*. Education, 119, 682-687.
- Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π. & Μπασαγιάννη, Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα (ΟΕΔΒ).
- Δεσλή, Δ. (2014). *Κάνοντας μαθηματικά μέσα από παιχνίδι: οι αλλαγές στις απόψεις των μαθητών*. 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο με Διεθνή Συμμετοχή

Ανάπτυξη Εκπαιδευτικού Υλικού στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες, (σελ.759-769). Ρόδος: Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

- Δημητροπούλου, Π. (2013). *Σχολικές Τάξεις και Διαφοροποιημένη Διδασκαλία: Προϋποθέσεις για τη Δημιουργία ενός Αποτελεσματικού Περιβάλλοντος Μάθησης*. Στο Σ. Παντελιάδου, & Δ. Φιλιππάτου, (Επιμ.), *Διαφοροποιημένη Διδασκαλία. Θεωρητικές Προσεγγίσεις & Εκπαιδευτικές Πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Doherty, J. & Bailey, R. (2003). *Supporting Physical Development and Physical Education in the Early Years*. Open University Press.
- Ζαχοπούλου, Ε. (2009). *Η φυσική αγωγή προσχολικής ηλικίας στην αρχή του 21^{ου} αιώνα. Σκοποί-Στόχοι-Επιδιώξεις*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Ιέρ, Π. (2008). *Τόπο στο παιχνίδι, Μαθαίνω να παίζω, μαθαίνω να ζω*. Αθήνα: Μεταίχμιο
- Καζανά Α., Κριτσιλίγκου Ε., Λοίζου Ε. & Παχίτσα Β. (2013). *Το παιχνίδι και η συμβολή του στη προσχολική ηλικία*. Διπλωματική εργασία, Τ.Ε.Ι. Ηπείρου, Σχολή Επαγγελματιών Υγείας και Πρόνοιας. Ιωάννινα.
- Κάππας, Χ. (2005). *Ο ρόλος του παιχνιδιού στην παιδική ηλικία*. Αθήνα: Άτραπος.
- Καραγεώργου, Η. (2013). *Διαφοροποίηση του μαθησιακού περιβάλλοντος και της διδασκαλίας της Γλώσσας στις πρώτες τάξεις του δημοτικού*. Στο Σ. Παντελιάδου & Δ. Φιλιππάτου (Επιμ.), *Διαφοροποιημένη Διδασκαλία Θεωρητικές Προσεγγίσεις & Εκπαιδευτικές Πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Κοσσυβάκη, Φ. (2006). *Εναλλακτική Διδακτική, Προτάσεις για μετάβαση από Διδακτική του Αντικειμένου στη Διδακτική του Υποκειμένου*. Αθήνα: Gutenberg.
- Κουρετζής, Λ. (2008). *Το θεατρικό παιχνίδι και οι διαστάσεις του*. Αθήνα: Ταξιδευτής.
- Κουρετζής, Λ. (2010). *Το Θεατρικό παιχνίδι παιδαγωγική θεωρία. Πρακτική και θεατρολογική προσέγγιση*. Αθήνα: Καστανιώτης.
- Κυνηγού – Φλάμπουρα, Μ. (2006). *Μουσικά Ρυθμικά και κινητικά*

Παιχνίδια. Αθήνα: Διάπλαση.

- Κωνσταντινόπουλος, Σ. (2007). *Παιδαγωγική του παιχνιδιού: Εισαγωγή*. Θεσσαλονίκη: Αφοί Κυριακίδη.
- Kapp, K. M. (2012). *The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education*. San Francisco, CA: Pfeiffer.
- Kirriemuir, J., & McFarlane, A. (2004). *Literature review in games and learning. A Report for NESTA Futurelab*. Ανακτήθηκε 20 Σεπτεμβρίου 2021 από ιστοσελίδα <https://telearn.archivesouvertes.fr/file/index/docid/190453/filename/kirriemuir-j-2004-r8.pdf> Klimmt, C., Schmid.
- Λακασάς, Α. (2016, Φεβρουάριος 20). *Μεγάλη αύξηση μεταπτυχιακών. Η καθημερινή*. Ανακτήθηκε από <https://www.kathimerini.gr/society/1010946/megali-ayxisi-metaptychiakon/>
- Μπεαζίδου, Ε. & Μπότσογλου, Κ. (2016). *Πρακτικές και μεθοδολογικές προτάσεις για την ενίσχυση της κοινωνικότητας των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Εφαρμογή του προγράμματος "play with me"*. Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, τόμος 9 (1), 155-181.
- Μυλωνά Α. (2016). *Η επίδραση του παιχνιδιού ως μέσο ψυχοκινητικής αγωγής, στα συναισθήματα και στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας σε παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας*. Μεταπτυχιακή εργασία, Π.Δ. Μακεδονίας. Θεσσαλονίκη.
- Meckley, A. (2002). *Observing children's play: Mindful methods*. Paper presented to the International Toy Research Association: London.
- Νικολακάκη, Μ., Σώφρονα, Ε., & Κιαμίλη, Φ. (2009) *Αγωγή προσχολικής ηλικίας*. Αθήνα : ΟΕΔΒ.
- Νικολοπούλου, Κ. (2008). *Οι τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών στην προσχολική εκπαίδευση. Ένταξη-χρήση και αξιοποίηση*. Αθήνα: Πατάκη.
- Οφίδου, Σ. (2008). *Χρήση ηλεκτρονικών παιχνιδιών από μαθητές/ήτριες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η προσέγγιση των εκπαιδευτικών του Δήμου Κατερίνης*. Διπλωματική εργασία,. Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Σχολή

Ανθρωπιστικών Επιστημών. Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και του Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού Π.Μ.Σ. « Νέες μορφές εκπαίδευσης και μάθησης». Ρόδος.

- Orsmond, G.I. & Miller, L.K. (1999). *Cognitive, musical and environmental correlates of early music instruction. Psychology of Music*, 27, 18-37.
- Πανταζής, Σ. (2004). *Η παιδαγωγική και το παιχνίδι – αντικείμενο στο χώρο του νηπιαγωγείου*. Αθήνα; Gutenberg.
- Παντελιάδου, Σ. & Φιλίππου, Δ. (2013). *Διαφοροποιημένη διδασκαλία. Θεωρητικές προσεγγίσεις και εκπαιδευτικές πρακτικές*. Αθήνα: Πεδίο.
- Παπαδογεωργάκη, Μ. (2017). *Ο ρόλος του παιχνιδιού στην απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων των παιδιών: Απόψεις εκπαιδευτικών και πρακτικές*. 7ο Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, Τόμος1 (σελ.993-1001). Αθήνα: Εθνικό και Καποδιστριακό, Πανεπιστήμιο Αθηνών.
- Παπαδόπουλος, Σ. (2010). *Παιδαγωγική θεάτρου*. Αθήνα : Ιδιωτική έκδοση.
- Prensky, M. (2009). *Μάθηση Βασισμένη στο Ψηφιακό Παιχνίδι*. Επιστ. επιμ. Μ. Μεϊμάρης, Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Σαφιαρίκα, Ε. (2008). *Η σωματική έκφραση και η δημιουργική κίνηση στο νηπιαγωγείο. Σύγχρονο Νηπιαγωγείο*, 62 , 100-106.
- Σκουμπουρδή, Χ. (2015). *“Ευχαρίστηση, διασκέδαση, εύκολη μάθηση”...Αυτός είναι ο (εκπαιδευτικός) ρόλος του παιχνιδιού. Πρακτικά 6ου Πανελλήνιου Συνεδρίου της Εν.Ε.Δι.Μ., (σελ.608-617). Θεσσαλονίκη: Αριστοτέλειο, Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.*
- Σκουμπουρδή, Χ. & Καλαβάσης, Φ. (2007). *Σχεδιασμός ένταξης του παιχνιδιού στη μαθηματική εκπαίδευση για την προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία. Θέματα εκπαιδευτικού σχεδιασμού*, 137-156.
- Σκουμπουρδή, Χ. & Καλαβάσης, Φ. (2009). *Ο ρόλος του παιχνιδιού στη μαθηματική εκπαίδευση: ανταγωνιστικές στάσεις και ψευδαίσθηση ομοθυμίας. Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 47, 139-154.
- Standley, J. M. (1996). *A Meta-Analysis on the Effects of Music as Reinforcement for Education/Therapy Objectives. Journal of Research in Music Education*, 44(2), 105-133.

- Τσακιρίδου, Ε. & Κοκκίδου, Μ. (2009). *Η διερεύνηση της σχέσης των σπουδών μουσικής με την ανάπτυξη της αυτοαντίληψης και της αυτοεκτίμησης σε παιδιά σχολικής ηλικίας. Μουσικοπαιδαγωγικά Τεύχος 7*, σελ. 73-93.
- Thiesen, P. (2013). *420 Παιδικά Παιχνίδια Για την απόκτηση σωματικών, πνευματικών, κοινωνικών και δημιουργικών δεξιοτήτων*. Αθήνα: Ίων.
- Tomlinson, C. A. (2001). *How to Differentiate Instruction in Mixed-Ability Classrooms*. Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.
- Vygotsky, L. (1967). *Play and its role in the mental development of the child. Soviet Psychology*, 12, 62-76.
- Wastiau, P., Kearney, C. & Van den Berghe, W., (2009) *How are electronic games used in schools?: Complete results of the study (Final report)*. Ανακτήθηκε 20 Σεπτεμβρίου 2021 από ιστοσελίδα http://games.eun.org/upload/gis-full_report_en.pdf.
- Zimmer, R. (2007). *Εγχειρίδιο κινητικής αγωγής, από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα : Αθλότυπο.